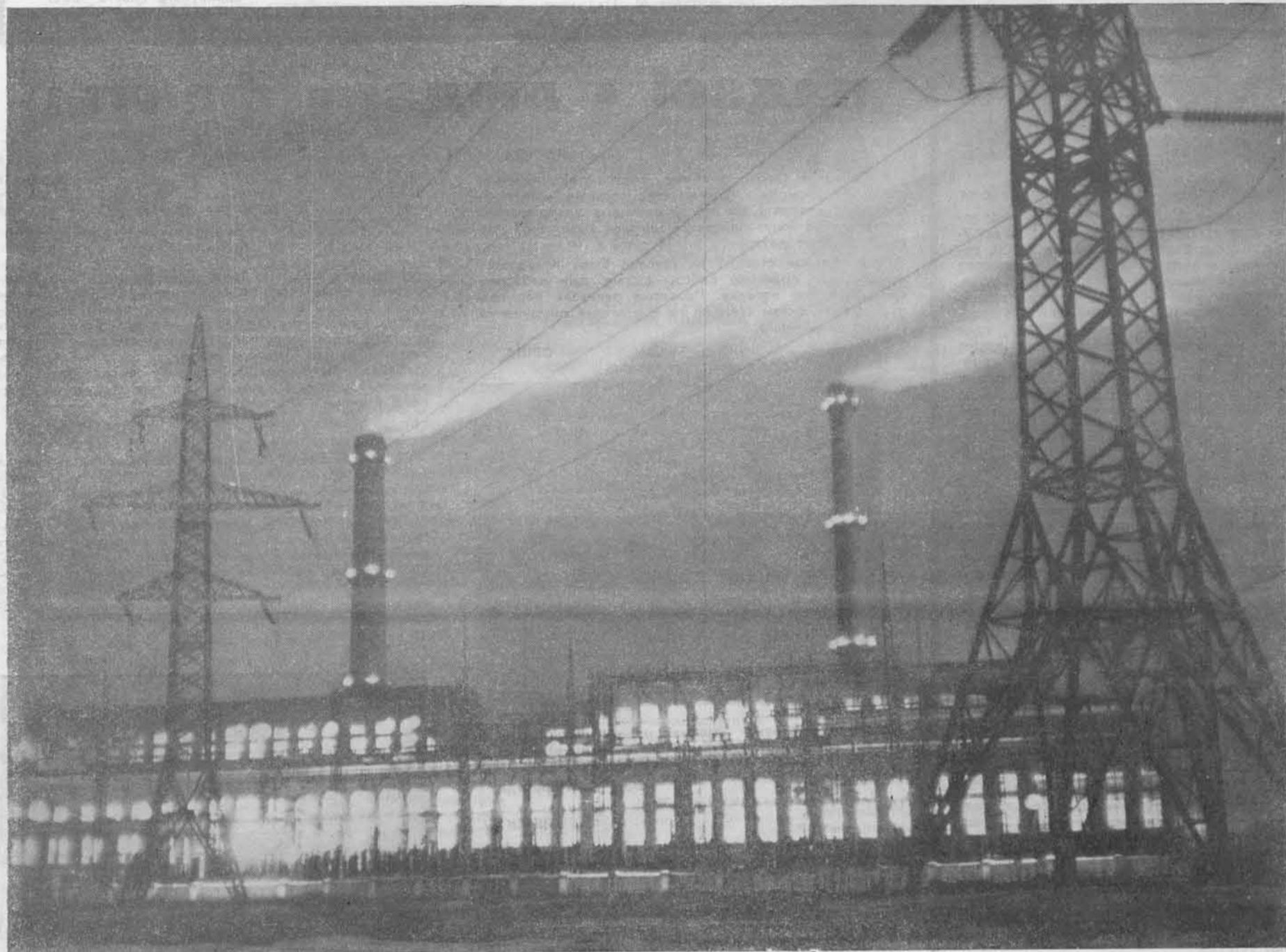

VII сесія
Вярхоўнага
Савета СССР

НА НОВЫЯ РУБЯЖЫ ПРАГРЭСУ

КАЛЬКІ дзён у Крамлі праходзіла сёмая сесія Вярхоўнага Савета СССР шостага склікання. Дэпутаты савецкага парламента, з'ехаўшыся ў Маскву, абмеркавалі і зацвердзілі гаспадарчы план жыцця і работы сваёй дзяржавы на першы год пяцігодкі і бюджэт краіны на 1966 год. На канчатковы суд дэпутатаў былі вынесены праекты раду важных дзяржаўных рашэнняў, якія былі падрыхтаваны ўрадам і камісіяй вышэйшага заканадаўчага органа СССР. У іх падрыхтоўцы актыўны ўдзел прынялі таксама кіраўнікі планавых органаў, вядомстваў, фінансісты, вучоныя і розныя спецыялісты. Сесія таксама заслухала даклад аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту СССР за 1964 год.

Якія ж папярэднія вынікі выканання плана за 1965 год?

Яны радуюць савецкіх людзей, усіх нашых сяброў за рубяжом. Асноўныя заданні па развіццё народнай гаспадаркі паспяхова выконваюцца ў цэлым па СССР і ўсімі саюзнымі

рэспублікамі. Прырост вытворчасці прадукцыі ўсёй прамысловасці складзе 8,5 працэнта, а заданні па выпуску раду важнейшых відаў прадукцыі будуць перавыкананы, у прыватнасці, па выпуску сталі, вугалю, машын, тавараў народнага ўжытку. Нягледзячы на засуху ў буйных зерневых раёнах краіны, валавая прадукцыя сельскай гаспадаркі ў цэлым хоць і будзе ў 1965 годзе некалькі ніжэй, чым ва ўраджайным 1964 годзе, аднак аб'ём яе перавысіць узровень, дасягнуты раней у любы іншы год.

Прыкметна ўзрос узровень жыцця савецкіх людзей. Прыкладна ў 20-ці мільёнаў чалавек зароботная плата павысілася за год на 20—22 працэнта. Пабудавана жылля агульнай плошчай больш 80 мільёнаў квадратных метраў, што на 7 працэнтаў болей, чым у 1964 годзе. Лічбы пераканаўча сведчаць, што савецкі народ паспяхова рашае задачы камуністычнага будаўніцтва, а «прагнозы» буржуазных эканамістаў і на гэты раз аказаліся беспадстаўнымі.

Паспяхова завяршае сямігодку і Савецкая Беларусь. Сваё сямігадовае заданне прамы-

словасць рэспублікі выканала яшчэ ў маі, на восем месяцаў раней тэрміну, пры сярэднегадавым тэмпе росту ў 11 працэнтаў, што на 2,2 працэнта вышэй планавага. За сем год у Беларусі пабудавана каля 300 буйных прадпрыемстваў і цэхаў, створаны новыя галіны прамысловасці — нафтаперапрацоўчая, мінеральных угнаенняў, радыёэлектронная, дакладнага прыборабудавання, кабельная, баваўняная. Распачата здабыча нафты. У бліжэйшыя гады яе здабыча будзе вылічвацца мільёнамі тон.

Палепшыліся справы і ў сельскай гаспадарцы. За 11 месяцаў 1965 года ў параўнанні з такім жа перыядам 1964 года вытворчасць малака ў БССР павялічылася на 30, мяса — на 19 і яек — на 21 працэнт. Прыкметна ўзрасла ўраджайнасць збожжавых. Усё гэта дало магчымасць павялічыць нацыянальны даход рэспублікі за сямігодку на 70 працэнтаў, а грамадскія фонды спажывання — у 1,6 раза. Заробкі ў рабочых, служачых і калгаснікаў сталі вышэйшымі, рэзка

павялічылася пакупная здольнасць насельніцтва.

Наша краіна ўступае ў новы год, год далейшага прагрэсу. Аб гэтым сведчыць кожны радок, кожная лічба Дзяржаўнага плана і бюджэту на 1966 год. Характэрны рост бюджэту кожнай рэспублікі. У прыватнасці, у Беларусі ён узрасце на 178 мільёнаў рублёў.

42,8 мільярда рублёў Дзяржаўнага бюджэту СССР на 1966 год, або больш паловы ўсіх укладанняў у народную гаспадарку, вылучаны на далейшае развіццё прамысловасці, 13,2 мільярда — для сельскай гаспадаркі, што намнога болей, чым у 1965 годзе.

У 1966 годзе ў Краіне Саветаў будуць пабудаваны дзесяткі новых заводаў, фабрык, а таксама буйных электрастанцый, якія дадуць 560,5 мільярда кілават-гадзін электраэнергіі. Толькі за год яшчэ каля 11 мільёнаў савецкіх грамадзян атрымаюць новыя кватэры, плошча якіх зойме 90 мільёнаў

квадратных метраў. Савецкія людзі атрымаюць таксама 7,900 мільёнаў квадратных метраў тканін, больш аднаго мільярда штук трыкатажу і 510 мільёнаў пар абутку.

40,3 мільярда рублёў асігнавана ў 1966 годзе і на сацыяльна-культурныя патрэбы савецкіх грамадзян — на 7,7 працэнта больш, чым у 1965 годзе. Узрасцё выдаткаванні дзяржавы на адукацыю, навуку, культуру, ахову здароўя, сацыяльнае забеспячэнне і сацыяльнае страхаванне. Колькасць калгаснікаў, якія будуць атрымліваць дзяржаўныя пенсіі па старасці, узрасце да 8,3 мільёна чалавек. Колькасць навучэнцаў у агульнаадукацыйных школах краіны павялічыцца да 49 мільёнаў.

Вось толькі некаторыя лічбы росту СССР у 1966 годзе, росту краіны, якой кіруе сам народ і галоўная мэта якой застаецца ранейшай — прагрэс, паляпшэнне жыцця працоўных, барацьба за мір на зямлі.

Штотрашыў Савецкі парламент

Старшыня Прэзідыума
Вярхоўнага Савета СССР
МІКАЛАЙ ПАДГОРНЫ.

7—10 снежня праходзіла сёмай сесія Вярхоўнага Савета СССР шостага склікання. Сесія абмеркавала тры пытанні.

1. Аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966 год.

2. Аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1966 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту СССР за 1964 год.

3. Аб зацвярджэнні Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР.

На сесіі прысутнічалі члены дыпламатычнага корпуса, савецкія і замежныя журналісты.

Даклад «Аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966 год» зрабіў намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР, старшыня Дзяржплана СССР М. Байбакоў. Затым слова было дадзена Міністру фінансаў СССР дэпутату В. Гарбузаву. Ён выступіў з дакладам

«Аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1966 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту СССР за 1964 год».

Пасля даклада В. Гарбузава старшынствуючы зачытаў паступіўшы ад груп дэпутатаў запытанні Міністру замежных спраў СССР А. Грамыку (Скарочаны змест адказаў міністра друкуецца на 7 стар.).

Сесія прыняла Законы аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1966 год, аб Дзяржаўным бюджэце СССР на 1966 год, аб органах народнага кантролю ў СССР і адпаведныя пастановы.

У канцы работы сесіі А. Мікаян звярнуўся да дэпутатаў з просьбай аб вызваленні яго ад абавязкаў Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР. На яго месца абран дэпутат М. Падгорны.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Сегодняшний номер открывает передовая статья «НА НОВЫЯ РУБЯЖЫ ПРАГРЭСУ». Сессия Верховного Совета СССР, состоявшаяся недавно в Москве, заслушала отчеты об исполнении бюджета 1964 года, утвердила план жизни и работы своего государства и его бюджет на 1966 год. Итоги выполнения плана 1965 года радуют советских людей и наших друзей за рубежом. Заметно возрос уровень жизни в СССР. Примерно у 20 миллионов человек зарплата выросла на 20—22 процента. Построено жилья общей площадью более 80 миллионов квадратных метров.

«НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ» — под такой рубрикой печатаются информации о питомнике лекарственных растений в совхозе «Большое Можейково»; о юбилее народного хора полесского колхоза «Новая жизнь»; о подвиге Героя Советского Союза Николая Турцевича, именем которого названа теперь его родная деревня на Гомельщине.

Когда на белорусскую землю пришли фашистские оккупанты, тракторист Александр Жолнерчик ушел с семьей в партизаны. Свой трактор, на котором работал много лет, он закопал в землю, чтобы машина не досталась врагам... Трудно было восстанавливать разрушенное войной хозяйство. Не хватало рабочих рук, техники. И вот в это время Жолнерчик откопал свой трактор, вывел его в поле. Это был праздник для всей деревни. («ДАРАЖЭЙ ЗА ЖЫЦЦЭ»).

Большая радость пришла в семью колхозников Куртиловских: в гости из Франции приехал с женой их сын Виктор, которого совсем еще мальчиком вывезли фашисты. Спешат в деревню Швакшты на встречу с Виктором сестры, приходят в дом Куртиловских его друзья и одноклассники. Рассказ о пребывании Виктора в родных местах помещен под рубрикой «НАШЫ ГОСЦІ».

Константину Тарасевичу, жителю города Береза на Брестчине, почтальон часто приносит письма из Франции. Это весточки от друзей, с которыми он вместе сражался в рядах французского Сопротивления. Отвечая им, Тарасевич пишет, что дружба, завязавшаяся в те трудные героические годы, навсегда останется в его сердце («ПИСЬМО ЗАРУБЕЖНАМУ СЯБРУ»).

Государственная академическая хоровая капелла БССР, которой руководит Григорий Ширма, часто выступает в колхозах, на предприятиях, в учебных заведениях республики. Ее артисты оказывают большую помощь самодеятельным хоровым коллективам. Об одной из таких встреч рассказывает солист капеллы М. Шуманский в статье «КАПЭЛА У ПЯНЕРЫІ».

Творческий портрет белорусского художника Виктора Сохненко печатается под заголовком «ПОШУКІ ВЯДУЦА НЯСПЫНА». Сохненко — участник ряда выставок изобразительного искусства; его картины всегда получают положительную оценку критики. А недавно открылась новая грань таланта художника — работы в области графики.

Большую работу ведет сектор археологии Института истории Академии наук БССР по изучению расселения ранних славян на территории нашей республики. Раннеславянские поселения найдены в урочище Абидня Быховского района, в верховьях Березины, в окрестностях Полоцка и Витебска. Найденные при раскопках предметы быта, украшения, оружие говорят о высоком развитии ремесла у наших предков («АБ ЧЫМ РАСКАЗАЛІ КУРГАНЫ»).

падзеі • людзі • факты

МАСКВА

У Савецкім Саюзе зроблен запуск аўтаматычнай станцыі «Месяц-8». Аўтаматычная станцыя «Месяц-8» дасягнула паверхні Месяца ў пункце з каардынатамі: 9 градусаў 8 мінут паўночнай шырыні і мінус 63 градусы 18 мінут даўжыні.

Пры падлёце станцыі да Месяца была праведзена комплексная праверка работы сістэм, якія забяспечваюць мяккую пасадку. Праверка паказала нармальную работу сістэм станцыі на ўсіх этапах прылунення, акрамя заключнага.

ОРША

Цудоўны падарунак атрымаў нядаўна шасцітысячны атрад спартсменаў льнокамбіната. На тэрыторыі прадпрыемства адкрыт зімовы плавальны басейн.

Фота А. Перахода.

ПІНСК

Сюды на пенькавазавод вязуць пенька- і льнорасту калгасы Столінскага, Іванаўскага, Лунінецкага, Івацэвіцкага і іншых раёнаў. У сувязі са штогодным ростам урэджайнасці льну і канпель узнікла неабходнасць у значным расшырэнні вытворчых магутнасцей завода. Цяпер поўным ходам ідуць работы па рэканструкцыі прадпрыемства. У вытворчых карпусах абсталёўваюцца тры механізаваныя паточныя лініі: адна — па выпрацоўцы пняволага валакна і дзве — льновалакна. Гэта дазволіць прадпрыемству перапрацаваць у тры разы больш сыравіны, чым цяпер, і даць не менш трох тысяч тон пенька- і льновалакна ў год.

ЛУНІНЕЦ

У цэнтры вёскі Сінкевічы пабудаван велічны помнік народным мсціўцам-партызанам. На мітынг, прысвечаным адкрыццю помніка, выступілі сакратар райкома

партыі Васільчук, былы партызан, удзельнік баёў за вызваленне вёскі Сінкевічы ад фашысцкіх захопнікаў Ярмола, старшыня калгаса «40 гадоў Кастрычніка» Таранаў і іншыя. Да падножжа абеліска было ўскладзена мноства вяноў.

КІРАЎСК

Нядаўна ў раённым доме культуры выступала Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла БССР. Гледачы цёпла сустрэлі сталічных артыстаў, гарача апладзіравалі іх майстэрству. За сёлетні год тут пабывалі і выступілі з цікавай праграмай лінгградскія і маскоўскія артысты цырка, артысты тэатраў Брэста, Бабруйска, Магілёва, Чарнігава. Ленінградскія артысты цырка і артысты Брэсцкага драматычнага тэатра выступілі таксама ў калгасе «Рассвет».

МІНСК

Серыю партрэтаў беларускіх пісьменнікаў выпусціла майстэрня Мастацкага фонду БССР. 20 лепшых графікаў рэспублікі працавалі над партрэтамі Янкі Купалы, Якуба Коласа, Францішка Багушэвіча, Змітрака Бядулі, Кузьмы Чорнага, Максіма Багдановіча, Элаізы Пашкевіч, Дуніна-Марцінкевіча і вядомых сучасных беларускіх паэтаў і празаікаў. Група мастакоў завяршыла таксама работу па стварэнню вялікай серыі партрэтаў герояў — піянераў і камсамольцаў, якія аддалі сваё жыццё барацьбе за свабоду і незалежнасць Радзімы.

БРЭСТ

Паўмільённая газавая пліта сыйшла з канвеера Брэсцкага завода «Газаапарат». На здымку: кантралёр АТК Ніна Андрэюк рыхтуе тэхнічны пашпарт юбілейнай пліце.

Фота В. Германа.

ВРОЦЛАЎ (Польская Народная Рэспубліка). 200 аперацый на адкрытым сэрцы ва ўмовах гіпатэрміі (агульнага ахалоджвання арганізму). Вось лічбы, якія характарызуюць дзейнасць урачоў II хірургічнай бальніцы Вроцлаўскага медыцынскага інстытута, якія працуюць пад кіраўніцтвам вядомага хірурга, прафесара Віктара Броса.

НА ЗДЫМКУ: умельныя рукі прафесара Броса робяць аперацыю на адкрытым сэрцы
Фота В. СОБАЛЕВА.

ХЕЛЬСІНКІ. Тут закончыўся конкурс скрыпачоў імя Яна Сібеліуса.

Першае месца заняў 19-гадовы савецкі скрыпач Алег Каган. Яму ж належыць і прыз фінскага радыёвяшчання як лепшаму выканаўцу канцэрта для скрыпкі Сібеліуса. Другое месца заняў Йошуа Эпштэйн (Ізраіль). Трэцяе і пятае месцы занялі савецкія скрыпачы Валерый Градаў і Ізабела Петрасян.

ПАРЫЖ. З авіябазы Вандэнберг (ЗША) пры дапамозе амерыканскай ракеты — паскаральніка «Скаут» быў запушчаны французскі штучны спадарожнік — навуковая лабараторыя «FR-1», паведамляе агенцтва Франс Прэс.

БЕРЛІН. У «Известиях» нядаўна паведамлялася аб самаадданым ўчынку маладога салдата адной з часцей Групы савецкіх войск у Германіі Аляксея Сяльцова. Праяжджаючы праз горад Вайсвасер, ён убачыў палаючы дом, адкуль вынес пяцера дзяцей, і з дапамогай пракожных патушых пажар. Вестка аб высакародным ўчынку савецкага салдата распаўсюдзілася па ўсёй ГДР. Рашэннем цэнтральнага праўлення Таварыства германа-савецкай дружбы Аляксей Сяльцоў узнагароджан залатым значком таварыства.

будет сильным конкурентом

У автора этих своеобразных заметок много должностей, перечисление которых поможет читателю понять, какими проблемами он интересовался в СССР. Польша Ожье — генеральный директор гостиницы «Негреско» в Ницце и «Гранд-Отеля» в Каннах, технический советник в нескольких других крупных французских гостиницах и член департаментской Комиссии экономического развития на Лазурном берегу.

Во время контактов с советскими людьми приезжий бывает особенно поражен прежде всего их объективностью... Они демонстрируют такой дух объективной самокритики, который удивляет людей Запада, коим твердили несколько лет назад, что русские воображают, будто они во всем превзошли всех и держат в своем кармане ключ от всех проблем. Они прекрасно понимают и часто признают, что отнюдь не во всем они совершенны, что любая проблема сразу не решается только благодаря иному политическому строю.

Со скромностью, присущей людям, уверенным в своей мощи, они умеют увидеть свою слабость в такой, например, новой для них области, как туризм.

Но и туризм, со своей стороны, должен быть объективным: не следует забывать, что Советы начали свой путь в 1917 году, тогда как западный мир, так сказать, дебютировал в начале XIX века. Вспомним и то, что Советский Союз был опустошен войной, что врагом были захвачены наиболее индустриальные районы страны. Наконец, — это, быть может, прозвучит несколько пафвно, но и такие истины не следует никогда упускать из вида — речь идет о колоссальной стране, охватывающей несколько климатических поясов, и холод, который царит здесь многие месяцы, ухудшает дороги, замедляет перевозки, частично парализует строительство. У страны много разнообразных забот, и, конечно, не все сразу совершенствуется в области сервиса.

В России уже начался прилив туристов. В театральных залах можно услышать любой язык. В Большом театре я слышал вокруг английскую, французскую и итальянскую речь.

Таксомоторов хватает, цены в них вполне умеренные, в любой момент я мог вызвать их даже без помощи переводчика, и никогда у меня не было впечатления, вопреки множеству «свидетельств», что за мной устранивается слежка.

Я имел возможность посетить ресторанные кухни. Повара по качеству и чистоте одежды могли бы поспорить с аптекарями... Зато я был удивлен, когда увидел, что швей-

цары, гардеробщицы и лифтеры порой портят свою униформу, надевая цивильные брюки при куртке с галунами, или курят, исполняя служебные обязанности.

В Москве в течение ближайших двух лет будут открыты многие новые гостиницы:

— «Россия», с которой я познакомился на чертежных столах архитекторов и непосредственно на строительных лесах, будет огромным комплексом, каждое из четырех крыльев которого вместит в себя отель определенной категории — всего на 6000 мест, а также рестораны, кафе, бары.

— «Националь», насчитывающий сегодня 250 мест, увеличит их число до 1000 за счет большой пристройки.

— «Москва», которая вмещает сейчас 600 гостей, сможет принять тысячу постояльцев, поскольку она прибавит себе еще одно крыло.

— Войдут в строй и два других отеля по 800 мест каждый.

Кухня русских великолепа, но чуть тяжелая и жирная для нас, французов. Впрочем, водка несколько облегчает нашу участь. Кстати, я с удовольствием констатирую, что очень хороши также русские минеральные воды, коньяки Армении и вина Кавказа.

Мы были поражены и умеренной платой за гостиницу.

Как правило, в советских отелях содержится гораздо больший штат, чем у нас. Так, знаменитый «Националь», в котором столько же мест, сколько в «Негреско», обладает штатом, в два раза превосходящим наш... В Советском Союзе можно получить пищу в любое время — от 11 утра до 11 вечера, тогда как в наших отелях время еды строго регламентировано.

Мне трудно высказать общее суждение о гостиничном деле в СССР. Я бы сказал так: новые гостиницы и мотели Москвы и Ленинграда, которые я видел, ни в чем не уступают лучшим образцам в мире. А планы гигантские, и через несколько лет организация дела в СССР будет сильным конкурентом для стран самого развитого туризма. Эти новые направления человеческого миграции воодушевляют. Знакомясь, люди учатся познавать друг друга и, уж во всяком случае, не опасаться друг друга.

Нямала беларусаў жыве ў казахскім сяле Карнілаўка — гэта добраахвотнікі-цаліннікі. Працуюць у калгасе «Чырвоная зорка», вырошчваюць пшаніцу, вінаград, бавоўну, цукровыя буракі. Пабудавалі прыгожыя дамы з саману. Бельнякі хаты ўдала спалучаюцца з маляўнічымі мясцінамі. Прама да сядзіб збягаюць адгор'і Цянь-Шаня.

І ўсё ж мы ўсюды сустракаем прыкметы любай радзімы. Кожны дзень паштальён прыносіць жыхарам Карнілаўкі беларускія газеты і часопісы. У дамах на кніж-

ПРЫКМЕТЫ ЛЮБАЙ РАДЗІМЫ

БРАТ ЖЭНЬШЭНЯ

Каля грабавага гаю, побач з вёскай Агароднікі Шчучынскага раёна, знаходзіцца першы ў Беларусі гадавальнік кітайскага лімонніка. Яго ягады падобны да вінаграду, толькі крыху драбнейшыя і кіславатыя. Гэта малодшы брат лячэбнага караня жэньшэня. Яго радзіма — Кітай, Карэя, Далёкі Усход. Цяпер лімоннік атрымаў пастаянную прапіску і ў Беларусі, у саўгасе «Вялікае Мажэйхава». Тут жа вырошчваюць і іншыя лекавыя расліны: блакітную сінюху, валяр'яну, тунгускі рэвень, жывалокасць, прылуцкую мяту. Наладжана масавая вытворчасць і каштоўнага сродку, які спыняе кровацязненне, — спарыні. Плошча, якую займаюць тут лекавыя травы, дасягае ўжо 600 гектараў.

Лекавыя расліны беларускага саўгаса карыстаюцца вялікім попытам у медыкаў Чэхаславакіі, Італіі, ГДР і іншых краін. У гэтым годзе мажэйкаўскія рабочыя вырасталі на экспарт сотні цэнтнераў розных каштоўных раслін.

А. КАСЕНКА.

ПА ПУЦЁУКАХ КАЛГАСА

Многа хлебарабаў сельгасарцелі «Праўда» вучацца заводна ў сельскагаспадарчых інстытутах і тэхнікумах. Па рэкамендацыі праўлення калгаса паступілі на вучобу ветэрынарны фельчар Мікалай Сямашка, памочнік бухгалтара Анатоль Есманчык і іншыя. Калгас мае сваіх стыпендыятаў. Сямён Шайпак вучыцца ў Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі, Надзежда Пуцэйка — у сельскагаспадарчым тэхнікуме.

Нямала сваіх стыпендыятаў мае калгас імя Войкава. У Беларускай інстытуце механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі вучацца механік Рыгор Лагун і намеснік старшыні калгаса Станіслаў Лось, у Мар'інагорскім сельскагаспадарчым тэхнікуме — калгаснік Мікалай Шапльыка і загадчык фермы Іван Шчаўкун.

М. СЯЗУК.

Капыльскі раён.

ХІБА ТАКОЕ ЗАБЫВАЕЦА?

У пачатку вайны мы жылі ў вёсцы Стырхі Канашынскага сельсавета. Муж пайшоў у партызаны. Аднойчы ў хату ўварваліся немцы і паліцэйскія. Мне загадалі збірацца. Узяла я на рукі двухгадовага сына Валодзю і пайшла. Прывялі ў лазню. Там было ўжо многа жанчын і дзяцей. Мяне выклікалі на допыт, дзе бязлітасна збілі.

Потым вывезлі ўсіх у Віцебск і змясцілі за калючы дрот. Тут жа ў бараку ў мяне нарадзіўся яшчэ хлопчык. Але ён у такіх умовах не пражыў і двух месяцаў, памёр.

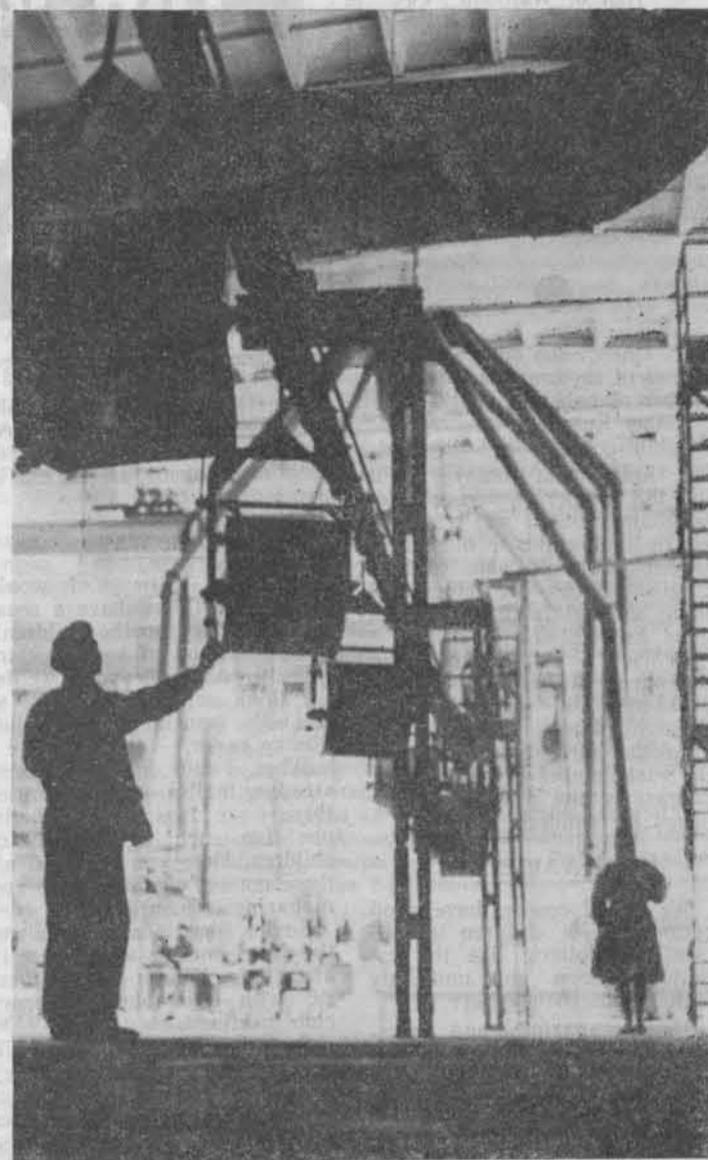
У пачатку зімы ўсе знявольныя былі вывезены ў лагер Ас-

ных паліцах стаяць томкі Янкі Купалы, Якуба Коласа, Янкі Брыля, Янкі Маўра, Івана Шамякіна, Міхася Лынькова, Пятруся Броўкі і іншых беларускіх пісьменнікаў.

Настройваем на мінскую хвалю радыёлы «Беларусь». А па вуліцы едуць трактары з такой жа назвай і аўтамабілі — «МАЗы». У калгаснага шафёра Мікалая Даўгала заліваецца на розныя галасы маладзечанскі гармонік.

М. ЗАСТОЛЬСКИ.

с. Карнілаўка
Сайрамскага раёна
Чымкентскай вобласці.

У адным з цэхаў Мінскага матэрнага завода.
Фота Ю. Іванова.

венцім. Мяне разлучылі з сынам, а нумар 158 667, які выкалалі на яго руцэ каты, я і зараз памятаю. Калі адбіралі дзяцей, многія маці не вытрымлівалі і вар'яцелі. Такія фашысты забівалі на месцы.

Затым у ліку іншых я трапіла ў лагер на тэрыторыі Германіі. Здзекам і тут не было канца. Нават цяжка паверыць, што такое маглі прыдумаць людзі.

Аднойчы нас, застаўшыся ў жывых, пагрузілі ў таварныя вагоны і некуды павезлі. Раптам цягнік спыніўся. Да вагонаў беглі ўзброеныя ваенныя. Аказалася, што гэта былі чэхаславацкія партызаны. Яны нас вызвалілі.

А неўзабаве прыйшла Савецкая Армія. Я, як і тысячы савецкіх людзей, вярнулася на радзіму. Спачатку працавала, а цяпер знаходжуся на адпачынку, атрымліваю пенсію. Яшчэ і цяпер жыву надзеяй, што мой сын Валодзя дзесьці жывы і мы з ім сустрэнемся.

Д. ШУРЫНАВА.

г. Гарадок,
Віцебская вобл.

ІМЕМ ГЕРОЯ

Другі год ідзе перапіска піянераў Гарбавіцкай сярэдняй школы Калінавіцкага раёна з Цэнтральным архівам Савецкай Арміі. Адтуль атрымана многа пісьмаў. З аднаго з іх дзеці даведаліся аб подзвігу Героя Савецкага Саюза Мікалая Фёдаравіча Турчэвіча, які загінуў у красавіку 1940 года ў баі з белафінамі. Мікалай Турчэвіч — ураджэнец вёскі Каўбасічы. Тут ён правёў свае дзіцячыя гады, адсюль пайшоў у армію. І вось па прапанове піянераў вёска Каўбасічы была перайменавана. Цяпер яна называецца імям героя — Турчэвічы. Новая школа, будаўніцтва якой заканчваецца, таксама будзе насіць яго імя.

Піянеры гэтай школы пера-

пісваюцца з рэбятамі з Чэхаславакіі, ГДР і іншых сацыялістычных дзяржаў.

А. ГРУШЭЦКІ.

ТЫСЯЧА ПЕРШЫ

Суботні вечар. Глядзельная зала Тураўскага дома культуры перапоўнена. Члены калгаса «Новае жыццё», працоўныя гарадскога пасёлка прыйшлі на юбілей свайго народнага хору, які быў створаны ў 1945 годзе.

Там у яго саставе было толькі 22 чалавекі. Паступова калектыў рос колькасцю, павышалася яго мастацкае майстэрства. Цяпер у складзе хору 160 чалавек — у большасці свайго калгаснікі мясцовай сельгасарцелі «Новае жыццё». За 20 год народны хор даў тысячы канцэртаў. Самадзейныя артысты з Палесся ўдзельнічалі ў рэспубліканскім аглядзе народнай творчасці ў Мінску, пабывалі ў Маскве, выступілі ў Калоннай зале Дома Саюзаў.

І. НОВІКАУ.

ЗА ПАРТАМІ—БАЦЬКІ

Пры Івянецкай сярэдняй школе імя Дзяржынскага Валожынскага раёна другі год працуе бацькоўскі ўніверсітэт педагогічных ведаў. У ім займаецца больш як 100 чалавек. Кіруе ўніверсітэтам грамадскі савет. Ён складаецца з настаўнікаў, урачоў, прадстаўнікоў гарпасялковай грамадскасці.

Слухачы вывучаюць савецкую педагогіку, дзіцячую гігіену і псіхалогію. Вялікая ўвага ўдзяляецца пытанням атэістычнага выхавання дзяцей у сям'і і школе.

Ю. ВЫСОЦКІ.

Many Russian ten-year-olds now read English books

GLORIA DEVINE, deputy children's librarian of Waltham Forest, has been on a fact-finding tour of children's libraries in the Soviet Union. Her visit was backed by a Library Association award and a grant from Waltham Forest Council. Here she gives her impressions (in an interview with Rosemary Small).

One of the biggest surprises of my tour was the number of books in English and other European languages in children's libraries.

I knew that many adults in the Soviet Union studied languages. But it was a surprise to find children of ten or eleven years old able to read English books—let alone coming up and talking to me in good English!

In fact, I met a student in Leningrad who is teaching five-year-olds to speak English through games and talk.

Another pleasant surprise was the vast number of newspapers, magazines and periodicals published for children.

IN VARIETY

We do, of course, have good periodicals for children in Britain, but nothing like the variety, selection and uniformly high standard they have.

These magazines and newspapers cater for every interest, from hobbies to nature, from educational interests to travel and world affairs, etc.

All the children's libraries I saw are equal to the best of ours, and they have more staff to deal with the children than we do.

This results in a very high level of interest in books and reading.

Whereas our libraries cater for all children, theirs are divided into separate departments for the under-tens and the 11-15 agegroup, and their librarians

specialise in a particular age-group.

The division is flexible, though—there is complete freedom for children to use one or both departments, regardless of age.

OUR WAY

The only criticism I would make is that they have a separate building for the children's library instead of having it inside the public library as we do.

I think our practice tends to make the transition to the adult library easier.

What I did like were their «reading halls»—many libraries there have two reading halls, one for each age group of children. Here you can find all those masses of newspapers and magazines I mentioned.

Soviet librarians work along the same lines as we do here in attracting children to the library, with film shows, library club meetings, etc.

Sometimes the Russian children will act a play; or they are visited by writers and musicians. The children themselves play a very active part in these affairs.

They call them «evening parties», and there is always a really big party when a child is old enough to have a ticket for the adults' library—even though he may have been using the adult library for some time.

Their children seem to have more displays on news and current affairs than we go in for over here. They also have very good displays in almost every library on how people in other countries live.

Every school I visited can be compared only to the very best of our comprehensive schools in Britain, and the school libraries are the same, catering for every age and every possible interest.

One interesting point is that at the beginning of each school year, teachers and librarians get together, so that librarians are fully informed of what books and background reading will be most helpful to the children.

This is something which, unfortunately, happens only patchily in Britain.

It may be appropriate to mention here that I could go anywhere I asked, see anything I

wanted to (including the children's exercise books) and take pictures of anything I wanted to.

One example: on the first day of the new school term, I walked out of my Leningrad hotel alone and followed a small boy clutching a bunch of flowers.

As I suspected, he was on his way to school; I just followed him in and explained who I was. I was shown all over the school in a very hospitable way, introduced to the children, and presented with some of their flowers.

Also of very great interest to me were the libraries of a kind which do not, as far as I know, exist in Britain: trade union libraries, factory libraries, and camp libraries for children.

I visited the Palace of Culture of the Ukraine, Kiev, maintained by all the trade unions of the Ukraine. As well as the trade union library itself (where books and materials are available to anyone) there is a special children's library with two age-group departments and two reading halls.

AT CAMPS

The factory library, also in Kiev, catered more for young children, since it was part of a factory day nursery and kindergarten.

Artek, the famous children's camp in Yalta, on the Black Sea, was a revelation. It has five summer camps for children; each one has its own library, some have two libraries; and there is also a central library in the Palace of Young Pioneers.

Two things must be emphasised about all these «specialist» libraries. Firstly, they are «specialist» only in the sense of being run by trade unions, factories, etc. They cater for all

interests and ages just as the public libraries do.

Secondly and surprisingly, they are not limited in membership. Any child can just walk in and use them, irrespective of whether his parents belong to the trade union or factory in question, whether he is a member of the Pioneers or not, whether he comes from.

Space does not allow me to describe my other visits: to the Leningrad State Library, with its rare books and documents; to the Yalta club where I took a two-hour class of students of English; or No. 10 School, Yalta, which has its own radio station and sports stadium.

Or to the House of Children's Books in Moscow, where conferences are held of all engaged in children's book production and plans made for the whole of the Soviet Union.

FOLK TALES

Just a couple of general impressions to end with: children in Russia like the same kind of books as children in Britain—space stories, adventure stories, folk tales and fairy tales.

They were thrilled to find that a favourite folk tale among British children is the Pushkin story of the fisherman, the magic fish and the discontented wife.

Everywhere I went I was moved by the warm hospitality and friendship shown me, and by the enthusiastic interest in Britain and the British people.

When the children at one of the Yalta camps begged me to take back their love and greetings to children in Britain, it wasn't just a polite form of words—they really meant it!

And if any of the friends I made happen to read this article, I would like to send my love and gratitude to them.

ПІШУЦЬ ЗЕМЛЯКІ.

Многа чуюм і чытаем аб цудах савецкай навукі і тэхнікі. Мы ганарымся імі і ведаем, што кожнае новае дасягненне роднай краіны служыць справе міру. Я сам хадзіў дарогамі імперыялістычнай вайны, сын мой Васіль склаў галаву ў 43-м у барацьбе з нямецкімі захопнікамі. І мы спадзяёмся, што ўсе сумленныя людзі на чале з савецкім народам здолеюць адстаяць трывалы мір — наша самае вялікае багацце.

Аляксандр ДЗІКІ.

Бельгія.

Как много сделали вы для моего сына и тем самым для меня. Андрей за время отдыха в Крыжовке убедился, что все мои восторженные рассказы о Родине не были преувеличением, что в Советском Союзе живут замечательные люди.

— Какие там умные, воспитанные ребята, как они умеют дружить, — говорил он мне. — А воспитатели! Они никогда не бьют детей.

Этот месяц, я уверена, сыграет огромную роль в формировании

мнiх взглядов и характера моего сына, поможет мне вырастить его честным, хорошим человеком, другом СССР.

Инна ГЕВАК.

Италия.

Я живу на юге Англии, у самого моря. В наш порт иногда приходят советские пароходы, и они еще раз напоминают о счастливом времени, проведенном в Крыжовке. Я все время переписываюсь с друзьями, которых приобрела там, и стараюсь как можно лучше учить русский язык.

Маша БЕРНЕР.

Англия.

Колькі часу прайшло з той пары, як быў я ў Астромічах, а ўспаміны дагэтуль яркія, нібы ўсё было ўчора. Прымалі мяне ўсюды цудоўна, чым толькі хаты былі багаты. І яшчэ я хацеў бы падзякаваць брэсцкім уладам, якія дазволілі мне быць там, дзе я хацеў. Дзякуючы іх дазволу я ўбачыў сталіцу рэспублікі Мінск і да гэтага часу не стамляюся раскажваць амерыканцам аб яго прыгажосці.

Мікалай НАВУМЧЫК.

ЗША.

НАШЫ ГОСЦІ

...3 ФРАНЦЫ

Вялікая радасць прыйшла ў хату Курціноўскіх: у госці з Францыі прыехаў з жонкаю іх сын Віктар, якога немцы схапілі зусім юнаком, з якім калісьці развіталіся навекі. У вёску Швакшты паспяшаліся на сустрэчу з братам сёстры Каця, Оля, Тэрэза — швачкі з Маладзечна, Насця — работніца санаторыя «Нарач».

...За сталом, накрытым пасвяточнаму, ідзе душэўная размова. Віктар гаворыць аб пакутах, перанесеных у фашысцкіх лагерах, аб жыцці на чужыне. Сваёй напэрабай раскажвае аб зменах у родных мясцінах.

— Бачыш, сыноч, — паказвае Францішка Блажэўна, — не сядзім вечарамі ўпрыцемках, усюды электрычнасць правялі. Пра ўсё, што ў свеце робіцца, радыё раскажвае.

— А на Нарачы колькі ўсяго пабудавалі: і дом адпачынку, і санаторый, і піянерскія лагеры, і турысцкую базу, — уступае ў размову Насця. — Хочаш, з'ездзім паглядзім. Аўтобусам за некалькі мінут дабярэмся.

Сустрэўся Віктар Курціноўскі з многімі сябрамі дзяцінства, агледзеў новую двухпавярховую школу, падзіўліўся магутнай саўгаснай тэхніцы.

— Працоўныя Францыі, — гаворыць ён, — з вялікай сімпатыяй адносяцца да Краіны Саветаў, сочаць за яе поспехамі, захапляюцца яе дасягненнямі ў космасе. Вярнуўшыся ў Францыю, абавязкова раскажу сябрам у шавецкай майстэрні аб чупасці і дружалюбнасці нашага народа, аб яго жаданні жыць у міры з усімі краінамі.

М. ЧАРНЯЎСКІ.

Мядзельскі раён.

ЗІМОВЫЯ ЭЦЮДЫ.
Фота А. Глінскага.

ДАРАЖЭЙ ЗА ЖЫЦЦЁ

З году ў год узрастае значэнне электронна-вылічальнай і іншай кібернетычнай тэхнікі. Яна заклікана дапамагчы спецыялістам знайсці аптымальныя варыянты планаў, якія ў найбольшай ступені адказваюць інтарэсам і запатрабаванням развіцця нашага грамадства, а таксама ў зборы і апрацоўцы інфармацыі для ажыццўлення кіравання як асобнымі прадпрыемствамі і галінамі прамысловасці, так і народнай гаспадарчай у цэлым.

Многае робяць для развіцця кібернетыкі вучоныя нашай рэспублікі. У інстытуце тэхнічнай кібернетыкі Акадэміі навук БССР паспяхова завершан рад работ па прымяненню электронна-вылічальных машын і іншых кібернетычных прыстасаванняў для аўтаматызацыі праектавання машын і тэхналагічных працэсаў. Супрацоўнікі інстытута працуюць таксама над вырашэннем праблем аўтаматызацыі інжынернай працы, над праектаваннем і канструяваннем новых элементаў кібернетычных сістэм.

НА ЗДЫМКУ: інжынер лабараторыі чарчэжных і чытаючых аўтаматаў інстытута Іван Іода правярае мантаж распрацаванага ў лабараторыі праграмага электроннага прыстасавання для атрымання чарчэжоў.

Фота Ул. Лупейкі.

Пасада ў Аляксандра Жаўнерчыка сціплая, але ганаровая і адказная — ён калгасны трактарыст. На трактары, дарэчы, Аляксандр Сямёнавіч пачаў працаваць больш як трыццаць год назад, калі яму не было яшчэ і семнаццаці. З таго часу ён не раз мог пайсці, як кажуць, на павышэнне, таму што яму прапаноўвалі розныя пасады і ў машына-трактарных станцыях, і ў калгасах. Але заўсёды ў такіх выпадках ён становіўся ўпартым і гаварыў адно і тое ж: «Ніякая іншая работа мне не патрэбна. Нікуды я з зямлі бацькоў сваіх не магу пайсці». Калі да гэтага дадаць, што Жаўнерчык літаральна закаханы ў сваю прафесію, то стане зразумелым, чаму ён так гаворыць.

...У памятную чэрвеньскую раніцу тысяча дзевяцьсот сорок першага года Аляксандр Сямёнавіч Жаўнерчык як ні ў чым не была крочыў да свайго трактара. Напярэдадні, вечарам, брыгадзір прасіў трактарыста выехаць заўтра на луг. І вось цяпер, на світанні, удыхаючы поўнымі грудзямі духмянае палявое паветра, Аляксандр Сямёнавіч любавіўся краўявідамі і адначасова прыкідаў, як і што яму на лузе рабіць.

Але што гэта? Аднекуль з захаду нарастаў нязвыклы, перарывісты гул. А праз некалькі хвілін трактарыст убачыў чорныя кропкі ў небе. Яны вырасталі, гэтыя кропкі, па меры набліжэння, і, калі паявіліся над галавою Аляксандра Сямёнавіча, сэрца яго абарвалася...

Гэта былі фашысцкія самалёты. Жаўнерчык, аднак, працаваў у той дзень. Не мог ён тады верыць, што праз некалькі дзён прыдзеца ўбачыць фашыстаў у роднай вёсцы. Але вось на вясковай вуліцы затрашчалі, заляскаталі матацыклы. Убачыў іх Жаўнерчык і канчаткова адчуў, што вайна прыйшла ў яго дом, на зямлю яго бацькоў.

Трактар! Яго любімы трактар не павінен трапіць у рукі ворагаў. Хутка вернецца Савецкая ўлада, і ён, Жаўнерчык, зноў будзе працаваць на сваёй машыне. Ноччу Аляксандр

Сямёнавіч падаўся ў поле і схаваў трактар у надзейным месцы — закапаў у зямлю. Напярэдадні ён добра агледзеў яго і змазаў.

У адну з начэй, калі вёска пагрузілася ў трывожны сон, трактарыст з Навасёлкаў разам з жонкай і дзецьмі падаўся ў лес, да партызан. Па дарозе яшчэ раз заглянуў у тое месца, дзе быў схаваны трактар. Пераканаўшыся, што ўсё ў парадку, рушыў далей. Вайну Жаўнерчык закончыў партызанам.

... Толькі-толькі пачыналася аднаўленне калгасаў. Вораг разбурыў або спаліў усё, што мог. А што датычыць сельскагаспадарчай тэхнікі, то пра яе земляробы маглі толькі марыць. І вось у гэты цяжкі час Жаўнерчык адкапаў свой трактар і выехаў на ім у поле. Гэта было свята ўсёй вёсцы.

Многа часу працаваў яшчэ Аляксандр Сямёнавіч на гэтым трактары. Тысячы гектараў зямлі ўзараў і засеяў. Тысячы пудоў збожжа вырастаў. І сардэчна ўдзячны яму людзі за ўсё і асабліва за неацэнную дапамогу ў тыя першыя дні пасля вызвалення, калі ён са сваім трактарам замяняў працу соцень рук.

Жаўнерчык і зараз працуе трактарыстам у вёсцы Навасёлкі. У Пухавіцкім раёне добра ведаюць гэтага чалавека, улюбёнага ў сваю працу. Неяк зайшла пра яго размова ў райкоме партыі. Першы сакратар Іван Анісімавіч Філімончык так сказаў:

— Аляксандр Сямёнавіч — адзін з лепшых механізатараў раёна. І не толькі таму, што ён выдатна ведае сваю справу. Саме галоўнае, як мне здаецца, іншае — гэты чалавек усім сэрцам любіць зямлю сваіх бацькоў, яна для яго даражэй за жыццё.

І, крыху падумаўшы, дадаў: — Нядаўна на бюро райкома партыі мы прымалі Аляксандра Сямёнавіча ў члены КПСС. Я шчыра радаваўся. Такія людзі, як ён, дастойнае папаўненне рады ў нашай партыі.

А. БАРАВЫ.

ТАМ, ДЗЕ ЖЫЎ ПАЭТ

У цэнтры Навагрудка стаіць невялікі домік. Тут размешчаны дом-музей Адама Міцкевіча, які адноўлен у 1955 годзе. У ім правёў свае дзіцячыя і юнацкія гады вялікі польскі паэт.

У памятнай кнізе музея можна знайсці запісы наведвальнікаў з Мурманска і Каўказа, Ленінграда і Далёкага Усходу, Масквы і Сярэдняй Азіі. Тут пабывалі многія пісьменнікі і паэты. Музей часта наведваюць госці з Польскай Народнай Рэспублікі, Балгарыі і іншых краін. Нядаўна дом-музей Адама Міцкевіча наведала дэлегацыя работнікаў культуры Беластоцкага ваяводства. За дзесяць гадоў у доме-музеі пабывала 175 тысяч чалавек.

А. РУДЗІК.

А тепер поиграем в Освенцим...

Курортное местечко Бюзум в ФРГ издавна привлекало только туристов — здесь отличный мелководный пляж с «бархатным песком» и маленькие, уютные пансионаты. Недавно Бюзум оказался в центре внимания всей западногерманской общественности. Сюда нахлынули корреспонденты, фоторепортеры, операторы телевидения и кинохроники. Причиной этого явилась скандальная история в местной гимназии.

Суть скандала заключается в том, что три преподавателя этой гимназии в течение многих лет открыто внушали учащимся нацистское мировоззрение. Выяснилось, что учитель Альфред Эндригкейт, преподающий биологию и химию, настойчиво призывал учеников читать «произведения господина Гитлера». В его личной библиотеке среди прочей нацистской литературы центральное место занимала книга Гитлера «Моя борьба».

Этот «воспитатель» оправдывал действия гитлеровцев, умертвивших тысячи тяжело больных немцев. Он оспаривал злодеяния эсэсовцев в концентрационных лагерях.

В аналогичном тоне проводили свои уроки учитель Флейшхауэр и учительница Бесене. Вызывая учеников к доске, Флейшхауэр неизменно провозглашал: «Теперь мы снова сыграем в Освенцим. Посмотрим, кто должен пойти в газовую камеру».

Один из выпускников бюзумской гимназии заявил: «В земле Шлезвиг — Гольштейн знали о происходящем в нашей школе». Однако никто из чиновников, занимающихся вопросами просвещения, не выступил в защиту детей. Это сделали сами ребята. Они не захотели слушать нацистский бред.

Пока только Эндригкейт отстранен от должности. Его единомышленники — Флейшхауэр и Бесене по-прежнему продолжают «воспитывать» молодежь.

Е. ПРАЛЬНИКОВ.

Пісьмо зарубежнаму сябру

Былі першыя дні Вялікай Айчыннай вайны. Выходзячы з акружэння, Канстанцін Тарасевіч з двума байцамі зайшоў на хутар. Стомленныя, змучаныя няроўнымі баямі, яны вырашылі тут перадынуць. А раніцай хлёў, у якім спалі савецкія воіны, акружылі гітлераўцы. Так Канстанцін трапіў у палон. Шаўляй, Цільзіт, Мемель, Гамбург... Потым канцэнтрацыйны лагер Крэмс каля Вены. Адсюль групу палонных пераправілі ў Эльзас-Латарынгію, а адтуль у лагер, які размяшчаўся непадалёку ад граніцы Германіі з Францыяй.

— І тут было не лепш, — успамінае Тарасевіч. — Жылі ў бараках. Галодных і знясіленых, нас прымушалі працаваць па 12 гадзін у суткі на металургічным заводзе.

Думка аб уцёках не пакідала Тарасевіча. У лагеры ён пазнаёміўся з Міхаілам Цяпкавым. Пачалі думаць разам. Прыглядаючыся да людзей, вывучалі абстаноўку. Прышлі да вываду, што з баракаў уцячы цяжка — узмоцненая ахова, калючы дрот пад токам. Лепшае выйсце — уцячы з завода. Але як?

На заводскіх вокнах былі жалезныя краты. Зверху, метраў у трох ад падлогі, яны былі адчынены для вентыляцыі. Прыгледзелі ў цыху пажарную лесвіцу. А ваеннапалонны бельгіец (яго прозвішча Тарасевіч, на жаль, не памятае) расказаў, як хутчэй трапіць у Францыю.

Надышла ноч, у якую

вырашана было ўцякаць. І тут дапамог выпадак. Наляцела авіяцыя саюзнікаў. Усюды выключылі святло. Выкарыстаўшы гэта, Тарасевіч і Цяпкаў падцягнулі да акна пажарную лесвіцу і выбраліся на тэрыторыю завода.

— Раніца нас застала ў лесе, непадалёку ад французскай граніцы, — успамінае Канстанцін Тарасевіч. — Тут мы правялі дзень. А вечарам выйшлі да хутара. Гэта ўжо была французская тэрыторыя. Тут жыў стары француз з жонкай і сынам. Яны далі нам хлеба, крыху каўбасы і цыгарэты. Гаспадар хутара расказаў, як ісці далей, каб мы не трапілі ў рукі гітлераўцаў.

Тарасевіч і Цяпкаў накіраваліся да швейцарскай граніцы. І калі здавалася, што яны былі ўжо на волі, давалося павярнуць назад: немцы ўзмоцнена ахоўвалі граніцу і аб пераходзе ў Швейцарыю не магло быць і гутаркі. Ратуючыся ад праследавання гітлераўцаў, сябры згубілі адзін другога.

Застаўшыся адзін, Канстанцін зайшоў у вёску Бефмарэн. Выпадкова ён трапіў у дом мэра гэтай вёскі Пляса. Мэр даў яму прытулак у сваім доме. Пасябраваў з рускім і яго сын Альберт. Потым Канстанцін жыў у Альберта Башо. У гэтай вёсцы ён знаходзіўся каля паўтара месяца. Але вымушан быў пакінуць гасцінны гаспадароў, таму што чуткі аб рускім пачалі даходзіць да жандараў. Пляс

перадаў Тарасевіча ў надзейныя рукі ў вёску Віляр-ле-Бо французцу Эрнесту Арно.

Тут, у Віляр-ле-Бо, Канстанцін Іванавіч сустрэўся з другім савецкім ваеннапалонным — Канстанцінам Хазановічам, з якім у красавіку 1944 года ўступіў у адну з баявых груп французскага Супраціўлення. Спачатку іх група, якая дыслацыравалася ў вёсцы Лешанель, складалася з 12 чалавек — дзесяці французцаў і двух рускіх. Праз два месяцы гэта ўжо быў атрад з 40 чалавек, сярэд якіх быў масквіч Барыс Старыкаў, два італьянцы, два швейцарцы. Узначальваў атрад француз Аляр. З кожным днём сілы атрада раслі. Партызаны выводзілі са строю масты, тэхніку ворага, удзельнічалі ў баях. Лі вёскі Шамбрэй Канстанцін сустрэўся з Цяпкавым, які таксама трапіў да французскіх партызан.

І зноў — налёты, дыверсіі, бай... У атрадзе ўжо налічвалася 1500 чалавек. Імі цяпер камандаваў маёр Анры, які заняў месца загінуўшага ў баі Аляра. Разам з саюзнымі вайскамі атрад прыняў удзел у вызваленні французскіх гарадоў.

Адсюль, з горада Доля, Тарасевіч у кастрычніку 1944 года вырашыў дабірацца на Радзіму. Шлях ляжаў праз Марсель, Неапаль, Таронта — Адэсу. Тут ён уступіў у рады Савецкай Арміі, дзе праслужыў да 1947 года. Потым вярнуўся ў родную Беларусь.

Цяпер Канстанцін Тарасевіч жыве і працуе ў горадзе Бяроза, на Брэстчыне, падтрымлівае перапіску са сваімі французскімі сябрамі. Вось і нядаўна ён напісаў пісьмо Альберту Плясу. «Дарагі Альберт! — пісаў Канстанцін. — Прайшло ўжо больш 20 год пасля заканчэння вайны. Але тыя цяжкія часы, тыя пакуты, якія былі перанесены, ніколі не забываюцца і не забудуцца. Вельмі часта ўспамінаю вашу сям'ю, якая так многа зрабіла для мяне ў чорныя гады гітлераўскага фашызму. Дружба, якая склалася ў тыя цяжкія часы ў мяне з табой, застаецца ў сэрцы назаўсёды».

Затым Канстанцін Тарасевіч перадае праз Альберта Пляса цёплыя словы прывітання Альберту Башо і яго сям'і, Марысу Арно, яго сястры, брату, а таксама сябрам-французам з Бефмарэна і Віляр-ле-Бо, жадае ім шчасця і поспехаў у барацьбе за мір.

Цесная дружба звязвае Канстанціна Тарасевіча і з Міхаілам Цяпкавым, які цяпер жыве ў Ленінградзе, масквічамі Канстанцінам Хазановічам і Барысам Старыкавым. З двума апошнімі Тарасевіч нядаўна сустрэўся ў Калоннай зале Дома Саюзаў у Маскве, куды ён быў запрошан Савецкім камітэтам ветэранаў вайны для ўдзелу ў сустрэчы моладзі сталіцы з былымі вязнямі фашысцкіх канцэнтрацыйных лагераў і ўдзельнікамі руху Супраціўлення.

В. СЯЛЕНА.

— На мой погляд, удацься жаночы вобраз. У абліччы юнака таксама ўдалося, па-мойму, перадаць і клопат за лёс будучай сям'і, і паучыце адказнасці, і рашучасць, і волю... Хачелася падкрэсліць у карціне глыбокую ўнутраную сувязь паміж двамі...

Напружана ішла праца над палатном «Вяшні карэспандэнт». Мянялася і сама кампазіцыя, і тыл персанажа, шматразова ўдакладняліся дэталі.

Задума гэтая дужа хвалявала мастака, бо ён сам у свой час працаваў у франтавым друку. Плечо ў плечо з такімі франтавымі журналістамі, як Макс Паляноўскі, Анатоль Кузьмічоў.

Спачатку хацеў быў надаць персанажу рысы канкрэтнай асобы, але пасля адмовіўся. Тым самым ускладнілася выяўленчая задача: трэба было дабіцца, каб адразу ж «чыталася» ў палатне: ваенны журналіст, а не камандзір падраздзялення ці камісар.

З задачай сваёй мастак справіўся паспяхова.

Гаворачы пра Віктара Сахненку, нельга абыйсці ўвагай тое, што ён багата часу аддае выхаванню маладых мастакоў у Беларускай дзяржаўнай тэатральна-мастацкай інстытуце.

Жывапісец, графік, педагог, ён і сам шмат вучыцца, шмат працуе, удасканальваючы сваё майстэрства.

У майстэрні Віктара Сахненкі ўражае колькасць самых разнастайных работ. Выкладаючы ў інстытуце, яму даводзіцца мець справу з будучымі мастакамі-прыкладнікамі.

Таму неабходна самому добра ведаць усё выяўленчыя сродкі, уласцівасці самых разнастайных матэрыялаў. І ён настой-

ліва эксперыментуе ў майстэрні. Вось наюрморты: на журнальным століку букет і пярсцёк шалік. Уражаюць адмысловыя пераходы тонаў, зэльнасць кампазіцыі, выразная «прывязанасць» наюрморту да сённяшняга дня, да сучаснага інтэр'ера. Віктар Іванавіч тлумачыць: «Глуцкая пастэль. На чорнай паперы. Гэта, так сказаць, вучэбная пастаноўка для самога сябе...» Прыёмам адчуваць, што мастак лічыць «вучэбнай пастаноўкай» работу, у якой паспяхова вырашаны «адны толькі тэхналагічныя, фармальныя, так сказаць, задачы. І яшчэ наюрморт «Грыбы». Тэмперныя фарбы тут так удала спалучаны з белым фонам грукта, яны такія яркія, светлыя... Матэры прости—кошык і рассяпаная па сталае грыбы. Аб прыналежнасці да сённяшняга дня сведчыць дэталі — новыя свечковыя ножны адмысловыя формы, такія не было да нядаўняга часу. Маглі б здацца, што падобная дэталі — другая, неістотнае. Але менавіта па такіх дробных дэталях (а не толькі па манеры жывапісу) адразу відавочна вылучаюцца фламандцаў па наюрморты фламандцаў ад наюрморту перасоўнікаў або рускіх мастакоў дваццатых гадоў.

Вось гэткай неазагойлівая транспасць дэталей, якія сведчаць «пра час і прасторы», заўсёды сціпла-лаканічных, нягучна-выразных, прабоўшча ў большасці яго работ — і завершаных, і блізкіх да завяршэння. Яны быццам і другародныя, гэтыя дэталі, але без іх твор гучаў бы іншак.

На станку палатно ў етады падмалеўкі — брыгада калгасніц. Задумана карціна як групова кампазіцыяны партрэт.

— Пішу вось пакуль што «для сябе», — тлумачыць Ві-

ктар Іванавіч. — Палюбіў гэтых людзей, наведваў іх часта. Так і ўзнікла задума. Цяпер не напісаць нельга.

Акварэлі. Многа акварэлей. Віктар Іванавіч дастае фотарэпрадукцыі. Тут і творы аб школьніках, і пейзажы Кіева, і карпачкія краявіды. Гэта рэпрадукцыі работ, якія «разбегліся» па музеях краіны. Так, за плячымі ў мастака немалы вопыт. Становіцца зразумелым яго ўмельства працаваць, яго ўмельства выбіраць дэталі, здольныя трапіць падкрэсліваць асноўны змест твора, надаваць яму тую ці іншую адценні.

І ўсё новае і новыя работы паказвае: браслаўскі пейзаж, матыў з лодкамі, напісаны ў Гурзуфе, цікавая па настрою і стану прыроды кампазіцыя з рыбакімі сеткамі. У апошняй людзей няма, вады не відаць. Але і прысутнасць чалавека, і прысутнасць воднай стыхіі востра адчуваецца па тым, як напісаны і самі сеткі, і пахмурнае неба над імі. І яшчэ пейзаж — беларуская вясень.

Рукі ў Віктара Іванавіча моцныя, дужыя. Ён сціскае іх характэрным жэстам, запальвае цыгарэтку і кажа:

— У нашай працы нельга стаць на месцы. І кожны раз, кожную работу пачынаеш так, быццам упершыню бярэшся за пэндзаль ці аловак...

І яшчэ характэрнае для аблічча Віктара Сахненкі як мастака і чалавека: прага падаарожжаў. Ён шмат ездзіць па рэспубліцы і за яе межамі. І ўсюды шмат працуе, ад карціны да карціны ўдаканальвае сваё майстэрства.

Ул. БОЙКА.

СЦЯЖЫНАЧКА - СЦЯЖЫНА

Ах, сцяжыначка-сцяжына, сцежка вузкая, скажы, па узгорках і далінах у якую даль бжыш!

Праз нялічаныя вёрсты хто праклаў цябе, калі? І чаму бжыш не проста, а крывішш на зямлі?

Дзе, калі магла трывога так цябе расхваляваць? У цябе ўспамінаў многа, многа можаш расказаць.

Між жытоў калгасных летам, хто хадзіў тут да зары? І аб чым, з якою мэтай ён з табою гаварыў?

Ветрык ціхі па сакрэту не скажы мне усёго, а гармонік аж дагэтуль ўспамінае ўсцяж яго.

Многа ёсць у родным краі моцна сроджаных сцяжын. Толькі ты — адна такая, што ўзбуджаеш успаміны.

Ах, сцяжыначка-сцяжына буйная юнацыі маёй, не будзі лепш успамінаў, і не кліч удалы з сабой!

СЕМІНАР У МАГІЛЁВЕ

Семінар ніраўнікова сельскіх драматычных калектываў адбыўся ў Магілёве. Ён быў скліканы абласным Домам народнай творчасці. Удзельнікі семінара абмяніліся вопытам, прагледзелі спэкталі абласнога драматычнага тэатра. Многа карысных парад даў кіраўніком драматычных калектываў артысты абласнога тэатра Ю. Гальперына, С. Яворскі, М. Бярозкін, якія праводзілі семінарскія заняткі.

КАПЭЛА Ў ПІАНЫЕРЫ

Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла БССР, якой кіруе народны артыст СССР Рыгор Раманавіч Шырма, часта выступае ў калгасах, на прамысловых прадпрыемствах і ў навуцальных установах рэспублікі. Такія сустрачкі беларускіх артыстаў з рабочымі, калгаснікамі, вучнёўскай моладдзю сталі джо традыцыйнымі.

Нядаўна калектыв капэлы сустраўся з удзельнікамі самадзейнасці Мінскага палаца піянераў. Рыгор Раманавіч расказаў дзецям аб тым, што капэла за сваю 60-цігадоваю творчую дзейнасць дала больш чатырох тысяч канцэртаў, што яе артысты пабывалі ва ўсіх кутках нашай неабдымнай Радзімы і за рубяжом. Капэлу слухалі маракі Запар'я, Севастопалі і Краніштата, шахцёры Данецка.

ФЕЛЬТОН

металургі Урала, рыбакі Калінінграда і Архангелска, і ўсюды артыстаў сустракалі і прымалі як родных братоў вялікай сям'і. Піянеры з цікавасцю слухалі расказ кіраўніка капэлы. Потым ім была паказана распеўка для настройкі хору перад пачаткам канцэрта. Піянеры праслухалі рад песень з рэпертуару капэлы. Сярод іх: беларускую народную песню «Люблю наш край» і апрацоўкі А. Багатырова і тры яго харавыя творы «Калісіці бора на Карпатах» (словы М. Танка), «Праляцелі вятры» (словы Ул. Дубоўкі), «Сонца заходзіць» (словы Т. Шаўчэнка), а таксама «Дарогі» А. Новікава, «Раніцу» А. Такташвілі і «Кальханку» Брамса.

У знак падзякі за такую незабыўную сустрачку тры хлопчыкаў у складзе Лёні Кошалева, Іліі Палякова і Сашы Зевелева выканалі «Пяходную песню» Бетховена.

Тэкст і фота М. ШУМАНСКАГА.

Нядаўна Мінская студыя тэлебачання паказала сваім гледачам тэлевізійны спэкталь «Люді на балюце» па адзінаццацірамаму раману І. Мележа. Ролу Ганны выконвала артыстка Л. Давыдовіч, Васілія—артыст Г. Гарбук. Фота Ул. Крука.

АБГРУНТАВАНАЯ ДЭЗЭРЦЫЯ

Чым далей, тым больш радзеяе бегунацкая зрыа. Старыя крумкачы паміраюць, а тыя, што наразе застаюцца, цікуюць нурнуць у кусты, асабліва калі ім пашанцавала знайсці сякую-такую здабычу ў выглядзе пастананнага месца працы ці бізнесу.

— Дзэз-эрыцы! — залемантавалі «актыўныя нацыяналісты», з тых, што па той ці іншай прычыне самі яшчэ не папспелі дзэзэрыраваць.

— Дзэзэрыцы загубіць канчаткова нашы экзальцічныя вызвольныя арганізацыі!

— Не дзэзэрыма! Больш за ўсіх лемантуе былі бжасавец Кастусь Акула. Ён нават спрабуе застрышчы дзэзэрыраў.

— Калі мы змагары,—разважае ён,—то што гэта зна-

чыць? Гэта значыць, што мы змагаемся, ваяюм. А калі так, то кожны з нас хто? Жаўнер! І калі хто ўцякае з поля бою, то хто ён? Дзэзэрыр! А з дзэзэрырамі што робіць на вайне? Вядома, што робіць...

Але «дзэзэрыцы» глядзяць на Акулу як на блазюка, мала зяртаючы ўвагі на ягоныя заклінанні. Нават калі той назваў сябе «працавітам канём» на экзылі, а рэшту змагароў публічна аблаяў «лянівай падлай», то і тады «дзэзэрыцы» не спыніліся.

Галоўная прычына гэтага з'явішча—выкрыццё сапраўднага твару буржуазных нацыяналістаў. Ад былых гітлераўскіх паслугачоў, а сённяшніх наймітаў імперыялістычнай прапаганды, адхіснуліся

нават тыя эмігранты, што нейкі час прыслухоўваліся да іх. У нацыянал-фашыскай газетцы «беларутэнаў» адзін з бегунацаў прызнае: «Многія з нас... адышлі пад бязлітасным ціскам умоцнанага наступу ворага на нашу палітычную эміграцыю... Ён не толькі атакуе й з нутра раскладае нашы арганізацыі, але па чарзе бярэ на прыцэл і кожнага з нас пасобку».

Пад бязлітасным ціскам умоцнанага наступу тая ж газетка ды і іншыя падобныя выданыя разуумеюць у першую чаргу весткі, якія даходзяць з Беларусі. І газетка «Голас Радзімы», і радыёстанцыя «Савецкая Беларусь» ды іншыя сродкі інфармацыі даносяць да сваіх чытачоў і слухачоў слова праўды аб Ра-

Міністр замежных спраў СССР

Андрэй ГРАМЫКА

адказвае на запытанні дэпутатаў Савецкага парламента

цятытва была плёнай. Яе падтрымала пераважная большасць дзяржаў. Асамблея заклікала ўрады зрабіць усё неабходнае для заключэння міжнароднага дагавору, у якім не было б ніякіх лазеек для распаўсюджвання ядзернай зброі.

Шырокую падтрымку атрымлівае і другая савецкая прапалава — аб недапушчальнасці ўмяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў. Абомеркаванне яе яшчэ працягваецца.

Важнае месца ў рабоце 20-й сесіі занялі пытанні барацьбы за каланіялізмам. Савецкі міністр адзначыў, што пры абмеркаванні гэтых, а таксама многіх іншых пытанняў савецка-літвінскія краіны і недадуццяўшыся дзяржавы, якія прывіла, выступалі з агульных або

блізкіх пазіцый. Савецкі ўрад, сказаў Андрэй Грамыка, выказвае ўдзячнасць усім урадам, якія выказалі разуменне мэт міралаюбнай палітыкі Савецкага Саюза і ідуць з ім у адным страі ў барацьбе за мір.

Далей Грамыка адказаў на запытанне, якое датычыцца склікання Другой канферэнцыі краін Азіі і Афрыкі. Савецкі ўрад, сказаў міністр, актыўна падтрымаў ідэю склікання канферэнцыі. Ён заявіў, што Савецкі Саюз будзе гатоў прыняць удзел у канферэнцыі і ўсямерна садзейнічаць яе поспеху. Пераважная большасць афразіацкіх дзяржаў надае важнае значэнне супрацоўніцтву з Савецкай дзяржавай у адстойванні свабоды і незалежнасці народаў, у інтарэсах гарантаў бяспекі ва ўсім свеце.

На нарадзе міністраў замежных спраў у Алжыры пытанне аб удзеле СССР у канферэнцыі знайшло станоўчы адказ. Савецкая дэлегацыя заявіла аб паслядоўнай падтрымцы праграмы ўрэгулявання ў В'етнаме, якую ўнёс урад Дэмакратычнага В'етнама.

З мноства праблем, адначыў Андрэй Грамыка, у цэнтры ўвагі сесіі Генеральнай Асамблеі акаалялі два пытанні — аб перападсуджанні ядзернай зброі і аб недапушчальнасці ўмяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў. Абодва яны ўнесены Савецкім урадам.

Грамыка падкрэсліў вялікае значэнне прадукцыйнага далейшага распаўсюджвання ядзернай зброі. Ён з задавальненнем адзначыў, што савецкая іні-

цыятыва была плёнай. Яе падтрымала пераважная большасць дзяржаў. Асамблея заклікала ўрады зрабіць усё неабходнае для заключэння міжнароднага дагавору, у якім не было б ніякіх лазеек для распаўсюджвання ядзернай зброі. Шырокую падтрымку атрымлівае і другая савецкая прапалава — аб недапушчальнасці ўмяшання ва ўнутраныя справы дзяржаў. Абомеркаванне яе яшчэ працягваецца.

Важнае месца ў рабоце 20-й сесіі занялі пытанні барацьбы за каланіялізмам. Савецкі міністр адзначыў, што пры абмеркаванні гэтых, а таксама многіх іншых пытанняў савецка-літвінскія краіны і недадуццяўшыся дзяржавы, якія прывіла, выступалі з агульных або

ИМЯ ЭТОМУ - РАЗБОЙ!

Американские юристы об агрессии США во Вьетнаме

Американское правительство, пропагандистская машина США прилагают немалые усилия, чтобы подвести некий «правовой базис» под разбойничьи действия во Вьетнаме. Разоблачению этих усилий посвящен опубликованный в Нью-Йорке меморандум Американского комитета юристов по изучению политики США во Вьетнаме. С тщательностью, присущей ученым, авторы меморандума критически разбирают один за другим доводы адвокатов агрессии. Они убедительно показывают, что вооруженная интервенция Вашингтона во Вьетнаме представляет собой пограние международного права, грубое нарушение Устава ООН, Женевских соглашений и конституции самих Соединенных Штатов.

Одно из самых главных положений Устава ООН, напоминают американские юристы,—это требование к члену организации «воздерживаться в своих международных отношениях от угрозы силой или ее применения».

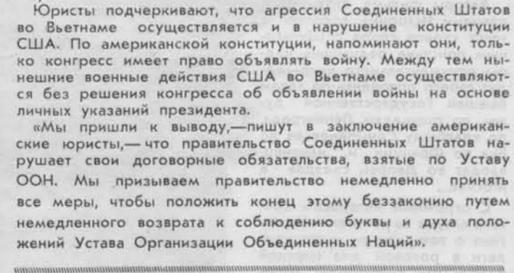
Авторы доклада приходят к выводу, что «действия правительства Соединенных Штатов во Вьетнаме идут вразрез с основными положениями Устава ООН». Рассматривая политику США во Вьетнаме с точки зрения требований Женевских соглашений, авторы меморандума пишут: «Женевские соглашения недуммысленно предусматривают, что разделение страны по 17-й параллели носит временный характер и представляет собой лишь шаг на пути подготовки к всеобщим выборам в целях избрания правительства объединенной страны... Это означает признание того исторического факта, что Вьетнам — единая страна, разделенная на две зоны лишь временно в административных целях впрдее до проведения выборов. В свете этого можно сказать, что действия северовьетнамцев, оказывающих помощь южновьетнамцам в тех масштабах, в которых это имеет место, не меняют характера войны как гражданской войны и не представляют собой иностранной интервенции. Они не могут рассматриваться как вооруженное нападение одной страны на другую. В действительности иностранной державой в отношении Вьетнама являются Соединенные Штаты; а Северный Вьетнам — не является. В силу Женевских соглашений последний должен был принять участие в выборах не для выяснения вопроса о том, должны ли Северный и Южный Вьетнам быть воссоединены, а для избрания правительства страны Вьетнам, объединяющей весь Вьетнам — северный, южный, восточный и западный. Именно отказ режима Нго Динь Дьема и последующих «правительств» Юга, опиравшихся на поддержку Соединенных Штатов, принять участие в подобных выборах открыл двери для нынешнего конфликта».

Соображения, высказываемые официальными лицами для оправдания политики Вашингтона в Юго-Восточной Азии, заявляют юристы, «не подкреплены ни с правовой, ни с фактической точек зрения».

Авторы меморандума подчеркивают, что действия США во Вьетнаме не могут быть подкреплены даже ссылками на СЕАТО и противоречат положениям договора СЕАТО, требующего единогласия его членов в случае принудительных мер.

Юристы подчеркивают, что агрессия Соединенных Штатов во Вьетнаме осуществляется и в нарушение конституции США. По американской конституции, напоминают они, только конгресс имеет право объявлять войну. Между тем нынешние военные действия США во Вьетнаме осуществляются без решения конгресса об объявлении войны на основе личных указаний президента.

«Мы пришли к выводу,—пишут в заключение американские юристы,—что правительство Соединенных Штатов нарушает свои договорные обязательства, взятые по Уставу ООН. Мы призываем правительство немедленно принять все меры, чтобы положить конец этому незаконному путем немедленного возврата к соблюдению буквы и духа положений Устава Организации Объединенных Наций».

Тень «скаляци». Рис. из кубинской газеты «Грама».

М. РАЖКОВ-РУЖЫЦКІ.

ЗІМОЙ У ВАКОЛІЦАХ МІНСКА.

Фота А. Лукашова.

КРАХ „БЕЛОЙ МЫСЛИ“

Фридрих Эрмлер никогда не выбирал удобных, избитых троп в жизни. Ни тогда, когда он осенней порой 1919 года подал заявление о вступлении в партию большевиков. Ни тогда, когда стал чекистом. Ни тогда, когда из Чека пришел в искусство и стал одним из первых режиссеров молодого советского кино.

Об этом нельзя не вспомнить, когда смотришь недавно законченный на студии «Ленфильм» новый художественно-документальный фильм «Перед судом истории».

На экран вызвана одна из исторических фигур, последний из могикан Российской империи—В. Шульгин. Это видный деятель русской монархической партии, депутат царской Думы, один из организаторов белой армии, человек, который, попав в эмиграцию, плел нити антисоветских заговоров, даже сам нелегально перешел границы Советского Союза и который, отбыв заслуженное наказание, живет теперь на советской земле.

В этом фильме нет ничего придуманного, он строг и прост. С первой до последней минуты вы вглядываетесь в экран и вслушиваетесь в то, что там говорится, с таким напряженным вниманием, что забываете обо всем, и вам невольно кажется, что вы ни в каком не в кино, а просто вам посчастливилось случайно оказаться рядом с Историком. Историк ведет спор с живым Шульгиным. Этот спор захватывает и увлекает вас.

Авторы фильма, стоящие за плечами Историка, вплетают в текст своего спора с Шульгиным поистине редчайшие кадры документального кино—ведут своего оппонента по залам бывшей Государственной думы, по площадям Ленинграда, по кладбищу Сен-Женевьев де Буа во Франции и, наконец, вводят во Дворец съездов в Москве...

С огромным интересом зритель следит за рассказом Шульгина о том, как он и его коллеги в роковой для царской России час революции пытались спасти монархию.

Шульгин повествует:

— Гучков сказал: «Надо действовать тайно и быстро. Надо дать России нового государя».

Шульгин был душой и телом предан монархии. Не без некоторой гордости он произносит: «Я провозгласил новым императором России Михаила Второго. И казалось, что мы сохранили монархию». Но это ему только казалось. Власть в России быстро переходила в руки Его Величества Рабочего Класа.

Василий Шульгин в некоторых вопросах до сих пор остался человеком того же

круга идей, к которому он принадлежал полвека назад, хотя жизнь и заставила его понять, что эти идеи не способны противостоят идеологии Ленина, против которого он боролся, но величие и победу которого теперь признает.

Сегодня этот восьмидесяти-семилетний человек с горькой иронией говорит о том, что, конечно, теперь, имея белую бороду, он мыслит иначе, нежели «тот Шульгин с усиками, который когда-то писал примерно так: «Николай Первый повесил пять декабристов, но если Николай II расстреляет пятьдесят тысяч февралюв (речь идет о Февральской революции 1917 года.—Ю. Ж.), то это будет задешево купленное спасение России... Только свинец может загнать в берлогу вырвавшегося на свободу страшного зверя».

Теперь Шульгин признает, что ставка на свинец была безнадежной.

Шульгин признает, что свергнутый революцией класс собственников не мог и мечтать подчинить своему влиянию народ, пошедший за Лениным. И он сознается, что вместе со своими единомышленниками в годы гражданской войны и даже после нее делал ставку лишь на заговор.

— Да, мы были уверены,— говорит он,— что только сильная личность, вождь, только он выведет Россию из тупика (?!—Ю. Ж.). Он сможет противодействовать Ленину и преградить мировое шествие коммунизма...

Отсюда и симпатии наиболее реакционной части белой эмиграции к фашизму. Писал же в 1927 году Шульгин, что Столыпин был основателем рус-

ского фашизма и предтечей Муссолини! Когда Историк напоминает ему об этом, он говорит: «Да, это так, но я прошу вас, не смешивайте итальянский фашизм с германским национализмом». Но авторы фильма показывают на экране, как Муссолини вместе с Гитлером творил страшные преступления против человечества и как пресловутые «русские фашисты» — белогвардейцы, пошедшие на службу к Гитлеру, помогали им об этом. Мы видим на экране, как их представители вместе с посланцем Гимmlера приветствуют предателя Власова, и тут же видим скорый и заслуженный конец этого предателя, как и всех «русских фашистов».

Шульгин пробует обижаться, вступая за эмиграцию: «Вы всех мажете сплошной черной краской». Но тут Историк достает из своей картотеки бережно сохраняемые сведения о тех русских эмигрантах, которые в решающий час испытаний поднялись на бой против фашизма. «Не надо заблуждаться,— говорит он Шульгину.— Эти люди вдохновлялись не белой мыслью, и знамена их были окрашены в другой цвет. Мы чтим их память так же, как память русских солдат, погибших в борьбе с фашизмом. Никто не забыт, и ничто не забыто!» И Шульгину нечего возражать на это.

Не было и нет такой силы, которая была бы способна остановить развитие человечества; с исключительной силой напоминает об этом заключительная сцена фильма: в фойе Дворца съездов происходит встреча В. Шульгина с одним из ветеранов нашей партии, Ф. Петровым. Они встречались в Киеве ровно шестьдесят лет

тому назад — в 1905 году.

— Вы, кажется, были тогда военным,— говорит Ф. Петров.— Вы в это время не командовали солдатами, усмирявшими саперные батальоны?

— Я служил в одном из саперных батальонов,— немного смущенно отвечает Шульгин.— Но так называемый саперный бунт был подавлен не саперами, а пехотой.

— Э-э, нет,— говорит Петров.— Это был не бунт, это была революция... А пуля Миргородского полка до сих пор вот где сидит у меня.— Он показывает рукой на плечо.

Шульгин выражает Петрову свое сочувствие, и тот не без иронии откликается:

— Благодарю вас, вы очень добры... Я и отчима вашего знал, профессора Пихно, и лекции его слушал...

Шульгин говорит: — Но я не поздравил бы его с таким учеником. Покойный Дмитрий Иванович всю свою жизнь боролся с учением Карла Маркса, а вы стали марксистом, да еще каким!..

В этот момент вы видите на экране космонавта Гагарина, и этим авторы фильма подсказывают зрителю очень многое.

— Мне пора,— говорит Петров Шульгину и добавляет, прощаясь с ним: — История памятлива!

Да, история памятлива, и сегодня она свершает свой суд над теми, кто тщетно пытался помешать ее естественному ходу. Фильм этот — предупреждение тем, кто где-то там, за рубежом, все еще питает иллюзии, будто магический эликсир антикоммунизма способен усыпить мир и заставить его проснуться в прошлом веке.

Юрий ЖУКОВ.

Чэмпіён БССР па стральбе з лука Канстанцін Сарока.

Фота С. Ананкі.

АБ ЧЫМ РАСКАЗАЛІ КУРГАНЫ

Плэнным быў 1965 год для беларускіх археолагаў. Сектар археалогіі Інстытута гісторыі АН БССР, працуючы над праблемай гісторыі ранніх славян, займаўся, у прыватнасці, пытаннем рассялення славян на тэрыторыі Беларусі ў жалезным веку, а таксама гісторыяй насельніцтва ў раннефеадальны перыяд (IX—XIII ст.).

Археалагічнымі даследаваннямі ўстаноўлена, што ў Беларускім Падняпроўі ў II—V ст. н. э. жылі раннеславянскія плямёны. У цяперашні час выяўлена больш 150 паселішчаў гэтых плямён. На адным з іх ва ўрочышчы Абідня Быхаўскага раёна Магілёўскай вобласці, дзе раскопкі вядуцца з 1960 года, упершыню знойдзены гліняныя формачкі для адліўкі бронзавых рэчаў—падвесак. Гэта знаходка даказвае мясцовую вытворчасць многіх бронзавых рэчаў на прывознай сыравіне.

Старэйшым беларускім археолагам А. Мітрафанавым у вярхоўях Бярэзіны адкрыты новыя, раней не вядомыя славянскія паселішчы, якія адносяцца да другой палавіны I тысячагоддзя н. э. У гэтых паселішчах былі распаўсюджаны два тыпы жылыя—паўзямлянікі і наземныя дамы зрубнай канструкцыі; іх плошча 16—20 квадратных метраў.

Адкрыты і часткова даследаваны ў навакольных Полацка і Віцебска новыя помнікі крывічоў, якія ўяўляюць вялікую цікавасць для пытання аб асаблівасцях Беларускага Падзвіння славянамі. Атрыманыя далейшыя сведчання аб тым, што Віцебск, нароўні з Полацкам, знаходзіўся ля вытокаў асаблівасцей славянскай паўночнай Беларусі і, зразумела, з'явіцца важнейшым аб'ектам далейшых археалагічных даследаванняў.

Праведзена шырокая разведка курганных могілнікаў дрыгвічоў. Зроблены раскопкі курганоў каля горада Слоніма (два могілнікі) і каля Івацэвічаў. Атрыманы новыя матэрыялы для вызначэння заходнай граніцы рассялення дрыгвічоў.

Малады археолаг Я. Звяруга працягвае даследаванне раннефеадальнага горада Ваўкавыска. Тут знойдзены прадметы матэрыяльнай культуры, якія характарызуюць гарадское жыццё ў XI—XIII ст. Старажытны Ваўкавыск па багачству прадметаў узбраення (наканечнікі стрэл, коп'я, абломкі мечоў і інш.) і амуліцыі воінаў адрозніваецца ад усіх іншых старажытных гарадоў на тэрыторыі БССР.

Л. ПОБАЛЬ.

ВАС ШУКАЮЦЬ

І ЧАКАЮЦЬ СВАЯКІ

ПЯТАКОВІЧ Аляксандр

Іванавіч шукае свайго сына ПЯТАКОВІЧА В. А., ураджэнца горада Сянно Віцебскай вобласці. Асоб, якія ведаюць месца яго знаходжання, просяць паведаміць па адрасу: Віцебская вобласць, г. Сянно, вул. Чырвонаармейская, Пятаковічу А. І.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕПЯ

НАШ АДРАС:

Мінск, Ленінскі

праспект, 77.

Дом друку.

Рэдакцыя газеты

«Голас Радзімы».

ТЭЛЕФОНЫ:

6-19-31, 6-97-92,

3-25-52, 6-18-88.